

Vedlegg til byrådssak

STRATEGI FOR BIBLIOTEK I OSLO KOMMUNE – 2025-2028

Strategi for bibliotek i Oslo kommune 2025-2028 har tre mål med delmål.

Mål 1: Biblioteket skal tilby relevant kunnskap, litteratur og kulturopplevelser.

Mål 2: Biblioteket skal stimulere til økt lesing og leselyst, bidra til en opplyst samtale og aktiv samfunnsdeltakelse for alle innbyggere og særlig barn og unge.

Mål 3: Biblioteket skal være en inkluderende møteplass, en drivkraft for gode nærmiljø og en sentral og lokal samarbeidspartner for nærmiljøet – særlig for skoler og barnehager.

Nærmere om målene og delmålene:

Folkebibliotekenes oppgave er å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon. Bibliotekene skal også være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Til tross for økte besøkstall i bibliotekene, er det fortsatt en stor andel av innbyggerne som ikke bruker biblioteket. Kunnskapen som finnes om hvem som bruker og ikke bruker biblioteket må benyttes til å nå fram til enda flere grupper gjennom målrettet bruk av relevante kommunikasjonskanaler, plattformer, nettverk og organisasjoner, foreninger e.l.

Målene og delmålene i det følgende er områder som det må være et særlig fokus på framover.

Mål 1: Biblioteket skal tilby relevant kunnskap, litteratur og kulturopplevelser.

- **Økt leselyst og lesing**

Bøker og andre medier er bibliotekets viktigste verktøy for formidling. I en tid med stadig flere muligheter for distraksjon og raske endringer, er bibliotekets utlånstilbud og tilrettelegging for lesing og kontemplasjon viktige og unike.

Deichman skal sikre gode og likeverdige bibliotek tjenester i Oslo, som støtter opp om tidlig innsats og stimulerer til leselyst. Dette vil ha betydning for språkutvikling og tilegnelse av kunnskap. Forskning viser at barn som blir lest for i tidlig alder, klarer seg bedre på skolen. Gjennom litteraturen lærer de å uttrykke seg, sette ord på egne tanker og følelser og å forstå sammenhenger. PIRLS undersøkelsen (en internasjonal studie av elevers leseforståelse og leseglede) viser at barn som leser mer enn en time hver dag, mestrer lesing bedre enn barn som bare leser en halvtime. Barn som leser mye for «moro skyld», har et betydelig bedre resultat i undersøkelsen enn de som ikke gjør det. Lesing for fornøydelsens skyld bør derfor oppmuntres, og biblioteket med fokus på fritidslesing og gratis tilgang på litteratur kan slik sett ha en nøkkelrolle i at flere finner bøker som utløser leseglede i dem.

Deichman skal jobbe for å skape leselyst og leseglede i alle aldre. Kraften i litteraturen har stor egenverdi for enkeltmennesket, og ved å jobbe bredt mot alle målgrupper bidrar biblioteket også til å skape gode rollemodeller for neste generasjon lesere. Bibliotekene må ha en god strategi for hva man tilbyr av fremmedspråklig litteratur, og jobbe aktivt og innovativt med formidling for å skape en kultur for lesing i hele byen.

- **Strategisk satsing på demokrati og mangfold**

Biblioteket har en viktig rolle i demokratibygging og tilrettelegging for frie ytringer, deltagelse, tilhørighet og politisk engasjement – særlig hos unge. Biblioteket skal aktivt løfte frem og vise mangfoldet av stemmer i Oslo, og skape samarbeid og dialog basert på fakta og gode kilder.

Biblioteket skal bidra til å skape fremtidstro. Deichman skal ta en rolle som aktiv tankevekker og deltaker i det offentlige ordsiftet om bibliotek, demokrati og ytringsfrihet. Dette kan oppnås gjennom mer samarbeid med andre, og å gå fra å snakke om mangfold til å være mangfoldig selv, med tanke på programmering, kompetanseheving og rekruttering.

Deichman må fortsette sine strategiske satsninger på demokrati og mangfold ved å slippe til mangfoldet av stemmer, verdier og holdninger i Oslo.

Arbeidet med revideringen av Deichmanplakaten (bibliotekets egen redaktørplakat) er sentralt her. Revideringen vil tydeliggjøre bibliotekets redaksjonelle uavhengighet og beskrive bruken av de redaksjonelle og ikke-redaksjonelle flatene.

- **Varierte opplæringstilbud og livslang læring**

Biblioteket spiller en viktig rolle med forskjellige opplæringstilbud, både i egen regi og i samarbeid med andre, for eksempel språkkafé, leksehjelp, datakurs for eldre, koding for jenter mm.

Samfunnet har beveget seg i en retning der innbyggerne forventes å oppdatere kunnskapen hele livet, og Deichman skal bidra til at kommunens befolkning har lik mulighet til å delta i en slik utvikling. Samtidig vil det være en kraftig øking i antall eldre i hele byen. Biblioteket kan spille en viktig rolle for denne gruppen, som et sted å tilegne seg kunnskap, møte andre og dele av det man kan.

- **Bærekraft og deling**

Bærekraftig utvikling har tre dimensjoner: miljø og klima, økonomi og sosiale forhold. Bibliotekene bidrar til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål, som god utdanning, forsvarlig forbruk, livskvalitet, samarbeid, demokrati, bærekraftige byer og velfungerende institusjoner.

Sammen eier innbyggerne en bred bokhylle, filmer, spill, verktøy, instrumenter, 3D-printere, datautstyr og møterom. Mye kan man låne med hjem, og noe må man bruke i biblioteket. Bibliotekene har folk som kan hjelpe, og huser ulike kurs og arrangementer som bidrar til kunnskapsdeling. Der begrunnelsen for deling tidligere har vært folkeopplysning, har den nå i tillegg et gjenbruksperspektiv. Jo mer vi kan dele, jo færre ting trenger vi å eie selv, noe som bygger opp under kommunens mål om å redusere materielt forbruk og skape en mer sirkulær økonomi. Grønne verksteder, tilbud og arrangementer kan brukes for at folk ikke bare har fysisk tilgang på ulike verktøy, men mulighet til å bruke dem. Oslo kommune vil at bibliotekene skal fortsette å bidra til å styrke tiltak for deling og gjenbruk, og dermed bidra til bedre miljø og klima.

Bærekraft

Deichman Grünerløkka jobber aktivt med grønne løsninger. Biblioteket har bygget opp en stor boksamling om klima- og miljøutfordringer, dyrking og bærekraft. De tilbyr verktøy- og hageutstyrsutlån, frøbibliotek, og holder arrangementer, verksteder og kurs for både voksne, barn og unge for å lære bort kunnskap og ferdigheter som gjør det enklere å leve mer miljøvennlig. Biblioteket bruker ikke engangsartikler, og har sitt eget kretsløp med bibliotekhage, formidlingskjøkken og kompostering. Bibliotekhagen er et utgangspunkt for barnehage og klassebesøk, og grønnsaker fra bibliotekhagen brukes på ukentlige matverksteder for barn og unge.

Bibliotekenes relevans og brede nedslagsfelt bidrar til sosial mobilitet ved at de er en gratis kulturinstitusjon med lik tilgang på kunnskap og ressurser for alle, og er en møteplass for et mangfold av mennesker.

• **Arrangementer av høy kvalitet**

Bibliotek er en del av den kulturelle grunnmuren, og skal være en arena for kulturaktiviteter og samfunnsdebatter. Deichman er Oslos (og landets) best besøkte kulturtilbud. Biblioteket har hatt en stor vekst i arrangementer. Biblioteket bør utvikles videre som arrangør av varierte programmer som gir kunnskap og felles opplevelser for mennesker i alle aldre. Deichman skal etablere samarbeidsløsninger og partnerskap med aktører innen kultur- og kunnskapsfeltet, og fortsette å tilby arrangementer av høy kvalitet til et bredt publikum.

• **Biblioteket som introduksjonsarena**

Biblioteket er en viktig introduksjonsarena til det norske samfunnet. Deichman tilbyr lavterskeltjenester som språkkafé, gruppeomvisninger, språkkurs, norsktrening og datahjelp, og låner ut letteste bøker og tilbyr digitale tjenester i form av lydbøker og aviser på flere språk. Tilbudet til barnefamilier i helgene i form av samling, veiledning, formidling og kulturarrangementer er en særlig viktig del av tilbudet til nye innbyggere i byen. For å gjøre tilbudet bedre kjent i målgruppen må Deichman tilby introduksjon om hvordan man blir låner og bruker biblioteket og jobbe med å videreutvikle tilbudet til mennesker som er nye i Oslo og

Norge. Lokalbibliotekene fyller også en viktig funksjon som en lavterskel møteplass hvor mennesker med ulik bakgrunn kan møtes og delta i aktiviteter sammen.

- **Tilrettelegging for å utforske ny teknologi**

Den teknologiske utviklingen i samfunnet, spesielt innenfor kunstig intelligens, strømmetjenester og informasjonsutveksling, har stor betydning for biblioteket. Den teknologiske utviklingen går raskt, og for mange innbyggere er løsningene ukjente. Utviklingen øker også behovet for kritisk tenking i møte med nye store teknologiaktører. Det må undersøkes hvordan biblioteket i større grad kan bidra til å gi Oslos innbyggere mulighet til å utforske og ufarliggjøre nye teknologiske løsninger som kan være nyttig for vanlige innbyggere, og samtidig stimulere til kritisk tenkning rundt disse. Behovet for en slik funksjon vil øke i takt med veksten i antall eldre i Oslo.

Teknologi

Deichman bibliotek søker å inspirere Oslos innbyggere til å gjøre seg kjente og komfortable med teknologi og digitale verktøy. Dette oppnås blant annet ved å tilby dedikerte verkstedstjenester, som Folkeverkstedet i Deichman Bjørvika og lignende tilbud i mindre skala ved noen av lokalbibliotekene. Der sørger ansatte med spesialkunnskap for at utstyr, teknologi og kompetanse stilles gratis til disposisjon for bibliotekets brukere.

Som en del av verkstedstjenestene inngår også kursrekker, fellesaktiviteter og én-til-én veiledningstilbud knyttet til den teknologi og det utstyr som er tilgjengelig ved det enkelte bibliotek. Deichmans satsing på området gir Oslos innbyggere muligheten til å utforske og lære i et trygt og støttende miljø, både på egenhånd og i samarbeid med andre.

For å heve kunnskapsnivået blant de med lavest digital kompetanse tilbyr Deichman også jevnlig dataveiledning og datahjelp. Dette skjer i samarbeid med ulike aktører, slik som Seniornett og Frivilligsentraler. Deichman tilbyr både én-til-én veiledning og foredrag om tema knyttet til heving av digital kompetanse.

- **Strategisk fokus på innovasjon**

Som følge av kommunens satsing på nytt hovedbibliotek har Deichman lykket med å utvikle nye og innovative løsninger for Oslo befolkning. Med en verden i demografiske endringer, endrede medievaner og kulturbruk, er det viktig at bibliotekene fortsetter å utvikle seg for å opprettholde sin posisjon og forbli relevante også i fremtiden. Deichman skal jobbe for å holde tjenestene sine relevante innenfor den hurtige utviklingen av teknologimuligheter som tilbys, også for fremtiden, og ønsker derfor fortsatt strategisk fokus på innovasjon.

Mål 2: Biblioteket skal stimulere til økt lesing og leselyst, bidra til en opplyst samtale og aktiv samfunnsdeltakelse for alle innbyggere og særlig barn og unge.

Barn og unge er en prioritert målgruppe. Deichman skal både være til stede der barn er i ulike faser, og invitere barn og deres foreldre inn i bibliotekbygget. Naturlige samarbeidspartnere er barnehager, skoler og helsestasjoner, samt bydeler, frivillige organisasjoner og lokale initiativ.

Biblioteket skal være et trygt, godt og inspirerende sted for lesing, kunnskap og opplevelser for barn og unge. Barn og unge skal få oppdage kraften i litteraturen og utvikle seg som lesere. De skal få være aktive og kreative, bruke sin stemme og kjenne at de er betydningsfulle deltakere i fellesskapet. Deichman skal i samarbeid med Osloskolen bidra til at alle barn og unge i Oslo får et likeverdig folke- og skolebibliotektilbud, og økt leselyst og leseferdighet for alle klassetrinnene.

Deichman skal videreutvikle satsningen på barn og unge for å sikre eierskap, medvirkning og motiverende deltakelse på barn og unges egne premisser for å skape leselyst, forstå verden og bruke stemmen sin.

- **Tidlig innsats – samarbeid med barnehager og bydeler**

Deichman skal sikre gode og likeverdige bibliotek tjenester for alle barn som vokser opp i Oslo, som støtter opp om tidlig innsats og stimulere til leselyst. Tidlig introduksjon av bøker er avgjørende for språkutvikling, tilegnelse av kunnskap, og for sosial mobilitet. Forskning viser at barn som blir lest for i fra tidlig alder, klarer seg bedre på skolen.

Det første kontaktpunktet mellom foreldre og kommune er ofte helsestasjonene. Deichman samarbeider med helsestasjonene og Foreningen Les om tiltaket Bokstart. Foreldre mottar informasjon om Deichmans barnetilbud og inviteres til biblioteket noe som kan bidra til å skape gode relasjoner mellom foreldre og biblioteket.

Godt samarbeid mellom barnehagen og biblioteket påvirker de foresattes interesse for bøker og bruk av biblioteket. Mange barn blir kjent med biblioteket og får tilgang på bøker og lesing gjennom barnehagen. Det er derfor viktig at innsatser for å styrke barns leselyst og språkutvikling ses i sammenheng, både internt i barnehagen og i bydelsadministrasjonen.

Lesefrø er et samarbeid mellom Deichman og seks bydeler i Oslo. Gjennom Lesefrø får barnehager i utvalgte bydeler likeverdig tilgang til bøker, samt veiledning i formidlingsmåter og kunnskap om ulik litteratur. Lokalbibliotekene har en viktig rolle som sentral samarbeidspartner for å stimulere leselyst og språkutvikling. Lesefrø kan vurderes utvidet som tilbud til barnehagene i løpet av planperioden.

- **Samarbeid mellom Deichman bibliotek og skolene - skoletjenesten**

Samarbeidet mellom Deichman og Osloskolen styrkes slik at alle barn og unge i Oslo får et likeverdig folke- og skolebibliotektilbud. Leselyst og leseferdighet må økes for alle klassetrinnene, og de gruppene som leser minst bør få et særlig fokus.

Deichman skal kunne tilby litteraturformidling til klasser gjennom hele det 13-årige skoleløpet med ny og relevant litteratur. Satsningen på ungdom bør vurderes å forsterkes, i tillegg til opplegg til mellomtrinnet. Skolesamlingen bør styrkes med bøker og e-bøker på norsk og engelsk.

Nye og felles biblioteksystemer i Deichman og Oslo skolen åpner for enklere utveksling av informasjon mellom etatene, og kan bidra til å gjøre tilgang på Deichmans samlinger enklere for elever i Oslo skolen.

Standardiserte formidlingsopplegg bør utvides og tilbys innen de tverrfaglige temaene demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling, folkehelse, kildekritikk og livsmestring.

- **Styrking av skolebibliotek**

Et godt tilgjengelig skolebibliotek med kvalifiserte ansatte kan bidra til å fremme leseglede, gode arbeidsvaner og faglig utvikling hos elevene. Videre at et godt tilgjengelig skolebibliotek kan fungere som en inkluderende og sosial møteplass for elevene. Oslo kommunen har ambisjoner om å styrke skolebibliotekene med lengre åpningstider, kvalifisert personell og godt samarbeid med Deichmann.

Det er store forskjeller på skolebibliotekene i Oslo. For å gi skolene et verktøy til gradvis å forbedre skolebibliotektilbudet til elevene utarbeidet Utdanningsetaten i 2021 en kvalitetsutviklingsplan og en skolebibliotekstandard for Oslo. Verktøyene er forankret i opplæringsloven og i Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2030. Målet er at alle skoler skal innfri standarden og at alle elever i Oslo skolen skal ha et likeverdig skolebibliotektilbud.

Deichman har et stort potensial som ressurscenter for skolebibliotekene og lærerne i grunnskolen, videregående skole og voksenopplæringen. Deichman kan knytte tettere samarbeid med skolen og etablere faglige nettverk, legge til rette for deling, og tilby relevante kurs i temaer som formidling, kildekritikk, litteraturkunnskap og samlingsutvikling.

- **Meråpenordningen**

Deichman har siden 2015 jobbet strategisk for å utvide åpningstidene i lokalbibliotekene ved å innføre selvbetjente meråpentløsninger. Alle permanente lokalbibliotek, med unntak av Romsås, Holmlia og Mortensrud, er pr 2024 meråpne. Åpningstidene på Holmlia utvides.

Bibliotekene var først ute med meråpent i kommunen, og biblioteket har i løpet av perioden gjort seg mange erfaringer med driften av et slikt tilbud. Meråpene bibliotek har vært populært, og innføring av meråpent har bidratt til en stor og gledelig vekst i besøkstallet.

Økt besøk kan imidlertid også føre til økt risiko for uønskede hendelser. Ved enkelte lokalbibliotek har det vært gjort forsøk med å ansette trivselsverter rekruttert blant unge voksne fra nærmiljøet, enten i regi av en ekstern tjenesteleverandør eller gjennom bydelen. Trivselsvertene bygde relasjoner til ungdom i lokalmiljøet og var i stand til å endre atferd, ikke bare korrigere den. Biblioteket fikk også økt tilknytning til nærmiljøet ved å tilby meningsfulle jobber til unge voksne fra området. Denne satsingen bør vurderes å utvides.

Utfordringene i meråpentid er av ulik karakter og omfang. Det har imidlertid vært behov for å ha vektere til stede i hele eller deler av meråpentiden på ettermiddagen i mange bibliotek. Andre meråpne tilbud i kommunen har ulike vaktordninger for å sikre gode opplevelser og trygghet. Det bør gjennomføres en analyse av meråpenordningen sett i lys av samfunnsutvikling fra 2015 til i dag, med utfordringer knyttet til rus, vold mv., særlig i ungdomsgrupper.

Samtidig bør det vurderes om også midlertidige bibliotektilbud kan ha et meråpentilbud der trygghet og trivsel er ivarettatt, for likeverdig tilbud i hele byen.

- **Ungdomsjobber**

Deichman har de senere årene gitt jobber til ungdom, og bidratt til å etablere relasjoner mellom bibliotek og lokalmiljø. Ansettelse av ungdommer på sommerbibliotek, i lokale ungdomsråd og som aktivitetsledere i bibliotekene tjener flere viktige formål. Ungdommer får en inngang til arbeidslivet og arbeidserfaring. Barn og unge får tilbud som er mer treffsikre fordi de er utviklet av og gjennomføres av ungdommer selv, og de får gode rollemodeller. Bibliotekansatte lærer også mye av å jobbe sammen med ungdom.

Ansettelse av ungdommer

Deichman har i dag ni ungdomsråd spredt over hele Oslo. Ungdom i ungdomsrådene programmerer tilbud for unge, lager SoMe-innhold, promoterer og informerer om tilbud og aktiviteter gjennom ung-til-ung. Ungdom i Oslo får mulighet til å utforske og utvikle nye sider ved seg selv i trygge rammer.

Ulike medvirkningsmetodikker og samskapning står sentralt i arbeidet, og de unge som ansettes, oppnår verdifull kompetanse og erfaringer som kan veilede videre valg innen skole, studier og arbeidsliv. Oppgavene de får, inkluderer blant annet rollen som arrangører og produsenter av arrangementer, konserter og panelsamtaler. Ung tilstedeværelse i vertskapsrollen virker konfliktdempende i bibliotekene.

Mål 3: Biblioteket skal være en inkluderende møteplass, en drivkraft for gode nærmiljø og en sentral og lokal samarbeidspartner for nærmiljøet – særlig for skoler og barnehager.

- **Bibliotek som lokal møteplass**

Møteplass-begrepet har utviklet seg de siste årene. Bibliotekene har endret rolle fra å være en samling bøker til et sted å være. Bibliotekene er nå i større grad en aktør som igangsetter og tilrettelegger for mer aktiv samhandling, og som kan bidra til å utløse krefter som finnes lokalt. Bibliotekene må være en attraktiv arena der også de som ikke kommer av seg selv kan inkluderes og settes i kontakt med andre.

Deichman skal søke samarbeid med andre aktører som kan bidra til utviklingen av biblioteket som møteplass. Dette betyr at Deichman systematisk må samarbeide med aktuelle aktører i lokalmiljøene som bydeler, frivillige organisasjoner, kultur- og språkgrupper, og lokale initiativ, redaktørstyrte medier, kunst- og kulturinstitusjoner, folkevalgte organer, fritidsklubber, seniorsentre, kunnskapsinstitusjoner m.fl.

Bibliotekene bør videre etablere seg som en viktig arena i lokalmiljøet for folkemøter og viktige debatter.

Deichman i lokalmiljøet

På Deichman Tøyen og Biblo Tøyen samles innbyggerne på tvers av sosial tilhørighet, og biblioteket har blitt et av de viktigste møtestedene på Tøyen. Det de som bruker tilbudene har til felles er en tiltrekning mot et gratis møtested i nabolaget.

Biblioteket på Tøyen fungerer som et nav for frivillighet og samarbeid i bydelen, og bidrar til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller, samt fjerne kulturelle barrierer mellom naboer. For noen blir deltakelse på aktivitetene en vei inn i arbeidslivet, for andre en vei ut av ensomhet, mens for en tredje kan det bety å føle seg nyttig ved å være frivillig og hjelpe andre som behøver det.

• **Gode lokaler med trygghet og trivsel**

En grunnleggende forutsetning for at Deichman skal lykkes med målsetningene sine er at bibliotekrommene er attraktive og gode rom. For å skape leselyst, bygge demokrati og bidra til deling og inkludering er det helt vesentlig at folk opplever biblioteket som et godt sted å være, både i bemannet og meråpentid.

Deichman har over flere år opplevd en voldsom vekst i besøk, utlån og arrangementer. Med over 5 millioner besøkende i året øker sannsynligheten for at uønskede hendelser skal inntreffe. Utforming av rom, videreutvikling av rutiner og kompetanseheving for de ansatte står også sentralt i dette arbeidet.

Deichman har i flere år jobbet målrettet for å bringe ungdom inn i bibliotekene. Dette arbeidet har ledet til stor vekst i bibliotekbruken for denne målgruppen, men ungdom er en brukergruppe med unike behov som tidvis kan gå på tvers av andre låneres forventninger til biblioteket. Det er viktig av hensyn til alle brukere av biblioteket, at det jobbes godt relasjonelt med ungdommene. Ungdommene skal ha plass i biblioteket, og det er viktig at Deichman forsetter arbeidet mot denne gruppen.

Nærmiljøene i Oslo har behov for gode kulturlokaler. Store kommunale ressurs i form av møterom, scenerom og teknisk infrastruktur står tidvis ubrukt om kvelden ved Deichmans lokaler. Oslo har som mål å tilby flere av kommunens lokaler til bruk for frivilligheten. Tilgangen på møterom og arrangementslokaler gjennom helautomatiserte bookingløsninger vil bidra til å gjøre biblioteket mer tilgjengelig for flere og bidra til at flere lokale initiativ kan gjennomføres. Dette bidrar også til at flere av kommunens lokaler tilbys til bruk for frivilligheten. Økt aktivitet på kvelden bidrar også til økt trygghet for alle besøkende.

Sett i lys av den store veksten i antall eldre i tiden framover vil det også være viktig med tilrettelegging av lokalene for denne gruppen. Her står blant annet arbeidet med universell utforming og demensvennlig bibliotek sentralt. Den generelle økningen i bruken av biblioteket tilsier også at man bør jobbe med tilrettelegging for at flere besøkende med ulike behov skal kunne bruke rommene samtidig, blant annet ved etablering av flere grupperom, studieplasser mv.

• **Kriterier for bibliotekutvikling og biblioteklokaler**

Bibliotekenes plassering og lokalenes attraktivitet bidrar sterkt til veksten i besøk, og hvorvidt Deichman er en attraktiv samarbeidspartner.

Overordnede kriterier for bibliotekutvikling skal være:

- En by i utvikling og endring krever en bibliotekstruktur i utvikling og endring
- Godt bibliotektilbud over hele byen
- Ekstra bibliotektilbud i områder med levekårsutfordringer, barnefattigdom og trangboddhet vektlegges

Ved lokalisering av nye bibliotek skal følgende kriterier legges til grunn:

- Antall innbyggere og forventet befolkningsvekst i et område
- Nærhet til knutepunkt, kollektivtransport og bydelssentrum
- Biblioteket skal være lett tilgjengelig, synlig og plassert der folk ferdes

Biblioteklokalet skal være:

- Universelt utformet
- Tilpasset grupper med særlige behov
- Utformet med tanke på innsyn og trygghet

For Demo (se nedenfor), pop-up og andre midlertidige tilbud gjøres det individuelle vurderinger ut ifra bibliotekets mål for tilbudet.

• **Deichman Bjørvika**

Som ledd i finansieringen av hovedbiblioteket ble det gitt fullmakt til Deichman til utleie av arealer i Deichman Bjørvika til andre formål enn bibliotek. Utleien i dag er tredelt: kommersiell fast utleie, kommersiell spotutleie/midlertidig utleie, og gratis utlån av lokaler til frivilligheten m.fl. Det vil bli vurdert å redusere kommersiell utleie med sikte på at Deichman kan disponere større arealer til bibliotekformål.

• **Nye bibliotekmodeller**

Deichman har de senere årene prøvd ut midlertidige bibliotekløsninger under paraplyen «Demo». I Demo-konseptet har biblioteket satt søkelys på hurtig utprøving av ulike hypoteser for å få ny innsikt i låneratferd og bibliotekbruk. Videre satsing på Demo-konseptet ved nye lokasjoner må prøve ut nye bemannings- og formidlingsløsninger, og sette fokus på økt tilgjengelighet for publikum og ulike samlingsløsninger.

Demo-konseptet egner seg også godt til å etablere bibliotektilbud på et tidlig stadium i planleggingsfasen for å kartlegge og imøtekomme lokale behov.

Enkelte av lokalbibliotekene har spesialsamlinger som Serieteket ved Grünerløkka og Ari-samlingen (antirasistisk litteratur) ved Holmlia, med tilhørende kompetanse og aktiviteter. Muligheten for flere slike samlinger bør vurderes også ved andre lokalbibliotek med utgangspunkt i statistikk og kjennskap til lokale preferanser og behov. I denne sammenheng er det særlig interessant å se på lesevanene i aldersgrupper med stort frafall, f.eks. gutter i ungdomsskolealderen.

Nye bibliotekmodeller

Demo Linderud er et tidsavgrenset prosjektsamarbeid mellom Deichman og Bydel Bjerke, finansiert først av nærmiljøsatsingen på Linderud, Sletteløkka og Veitvet. Dette er en kulturell møteplass for lokalbeboere i alle aldre med særlig fokus på barn og unge, og et sted for lokale organisasjoner og frivilligheten i nærmiljøet.

Gjennom samarbeid med bydel Bjerke har Demo Linderud i løpet av kort tid etablert seg som en populær møteplass for hele lokalmiljøet, og barn og unge bruker lokalet aktivt. Demo Linderud har også blitt et sted der bydelenes tjenesteytere kommer for å holde seg oppdatert på hva som skjer, møte andre, eller bare ta en kaffe og slå av en prat.

- **Biblo**

Biblo er et konsept utviklet spesielt for barn og unge der voksne ikke har adgang. Biblo Tøyen - som er for aldersgruppen 10-15 år - har vært et svært populært tilbud. Biblo Holmlia åpnet i desember 2023 for aldersgruppen 10-13 år. Flere barn og unge bør få glede av egne spesialbibliotek etter Biblo-modellen. Deichman må undersøke muligheten for ytterligere Biblo-tilbud for å sikre et godt og likeverdig bibliotektilbud til barn og unge i hele byen.

- **Bibliotekprosjekter – områder som vurderes for lokalbibliotek**

Det har vært stor besøksvekst i alle lokalbibliotek som har blitt oppgradert de seinere årene. Det er viktig at kvaliteten i tilbudet og lokalene opprettholdes.. Selv om alle lokalbibliotekene er oppgradert de seinere årene, var ikke alle oppgraderingene like omfattende. For å nå ut til flere bør det gjøres en evaluering av arbeidet som er gjort med mål om å identifisere lokalbibliotek som har potensial for videre vekst. Brukermedvirkning skal spille en viktig rolle i dette arbeidet.

- **Mortensrud**

Nytt bibliotek på Mortensrud er en del av flerformålsprosjektet på Mortensrud sammen med fritidsklubb, frivillighetssentral, sykehjem og Omsorg+-boliger.

I dag er det få møteplasser i nærområdet på Mortensrud. Bibliotektilbudet som nå er etablert er med på å bygge opp gode bibliotekvaner og skape entusiasme i nærmiljøet, og videreføres inntil nytt og permanent bibliotek er åpnet. Det vil også kunne gi et enda bedre grunnlag til å teste ut biblioteket som arbeidssted for ungdom, samarbeid med bydelstjenester og opprette god kontakt med frivilligheten.

- **Bydel St. Hanshaugen**

Bydel St. Hanshaugen har ikke et fast bibliotektilbud etter at hovedbiblioteket flyttet fra Hammersborg til Bjørvika. Det vurderes hvordan ønskene og behovene for innbyggerne i bydelen best kan ivaretas.

- **Bydel Ullern**

Bibliotektilbudet i bydel Ullern er i dag det kombinerte skole- og folkebiblioteket på Smestad skole. Biblioteket fungerer i praksis i liten grad som lokalbibliotek, blant annet på grunn av bibliotekets plassering i bydelen og i skolebygningen.

Hoff/Skøyen er et område med store byutviklingsprosjekter der innbyggertallet vil øke. Det undersøkes tiltak som kan styrke bibliotektilbudet i bydelen.

- **Bibliotekstrukturen i Groruddalen**

Det er gjort en utredning av bibliotekstrukturen i Groruddalen. Stovner, Furuset og Grorud senter er de viktigste knutepunktene i Groruddalen. Deichman har i dag lokalbibliotek i Groruddalen på Stovner, Furuset, Romsås, Bjerke og Nordtvet. I samarbeid med områdeløftene har det vært etablert et midlertidig Demo-bibliotek på Linderud, og et utvidet og styrket bibliotektilbud på Romsås.

- **Romsås**

Biblioteket er en viktig positiv faktor på Romsås i dag. I perioden 2021-2023 har bibliotektilbudet vært styrket med midler fra områdeløftet, og det har vært jobbet for å avdekke hvilke typer bibliotekstjenester som er mest hensiktsmessige på Romsås framover. Det utvidede bibliotektilbudet videreføres inntil videre ut 2025. Dette prosjektet har ført til stor vekst i både besøk og utlån. Det undersøkes mulighet for større lokaler siden dagens lokaler ikke lenger er tilstrekkelige for å dekke det nåværende behovet.

- **Grorud**

Bydel Grorud har to bibliotek i dag, Deichman Nordtvedt og Deichman Romsås. Grorud er et knutepunkt for buss- og t-bane, et mye brukt handlesenter og helsestasjon, og det er større utviklingsplaner for området. Det kan på sikt være aktuelt å vurdere endringer i bibliotekstrukturen i bydelen. Dette vil imidlertid ligge utenfor perioden strategien gjelder for.

- **Linderud og Bjerke**

Linderud er et lokalt sentrum som tiltrekker seg mennesker i en stor omkrets, særlig grunnet Linderud senter. Det er også en levikårsutsatt del av bydelen. Demo Linderud gir nyttig kunnskap om nærmiljøets ønsker. Det må gjøres en helhetlig vurdering av framtidig bibliotektilbud i bydel Bjerke. Hva som skal skje med lokalbiblioteket Deichman Bjerke vil inngå her.

- **Økern**

Økern vil i tiden fremover transformeres om fra industriområde til et tettere bystrøk med boliger og næringsbygg. Med flere boliger, handel og service blir denne delen av byen et mer levende lokalsentrum. Om det skal være et permanent bibliotek på Økern må det vurderes opp mot kriteriene for lokalbibliotek om antall innbyggere, forventet befolkningsvekst i et område, at en by i utvikling og endring krever en bibliotekstruktur i utvikling og endring mv. Et eventuelt permanent bibliotek på Økern vil imidlertid ligge noe fram i tid. I mellomtiden vil det være aktuelt med testing av ulike bibliotekfunksjoner med tanke på framtidig bibliotektilbud i området. Det undersøkes hvorvidt Bylab Oslo kan være aktuell som lokasjon og samarbeidspartner for et midlertidig bibliotektilbud.